

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 11.10.2023 i Oslo tingrett,

Saksnr.: 23-018170TVI-TOSL/03

Dommer: Tingrettsdommer Torild Margrethe Brende

Saken gjelder: Krav om podkast

Marie Staberg

Embla Viktoria Rostad Lillegaard

Advokat Knut Arne Skaslien
v/advokatfullmektig Mads Backer-Owe
Advokat Knut Arne Skaslien
v/advokatfullmektig Mads Backer-Owe

mot

Bodø Publishing AS

Advokat Jon Wessel-Aas

DOM

Saken gjelder spørsmål om det foreligger ulovlig bruk av opphavsrettslig materiale.

Sakens parter

Saksøkerne, Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard, er studenter ved Nord Universitet i Bodø, hhv. journalistutdanningen og studier i sosiologi.

Saksøkte, Bodø Publishing AS, står bak nettavisen Bodø Nu, som er en del av Amedia-konsernet. Pr. 10. mars 2023 hadde nettavisen 3206 abonnenter.

Fremstilling av saken

Høsten 2022 produserte saksøkerne podcasten «Fengselspodden», hvor de intervjuet en innsatt som sonet fengselsstraff ved Nordland fengsel i Bodø. Den innsatte, som i podcasten er gitt pseudonymet «Mads», var idømt en fengselsstraff på fem år og seks måneder bl.a. for brannstiftelse hvor verdier for over 9 millioner gikk tapt.

I forkant av intervjuet med den innsatte var saksøkerne i kontakt med Kriminalomsorgen Nordland for å avtale tidspunkt for intervjuet. Videre innhentet de dommen fra Salten og Lofoten tingrett. Det ble tatt opp lyd av intervjuet. Etter at intervjuet var gjennomført, utarbeidet saksøkerne en kjøreplan for podcasten med intro og inndeling i blokker/deler. Lydopptaket ble gjennomgått flere ganger i forbindelse med redigeringsarbeidet. Sluttresultatet ble en podcast på 12 minutter hvor det veksler mellom blokker med en fortellerstemme og innslag hvor den innsatte snakker. En blokk er et sammendrag av informasjon som journalistene har fått fra ulike kilder. Podcasten ble publisert 9. november 2022.

Den 29. november 2022 publiserte Bodø Nu en artikkel med tittelen «Kjente på en lettelse da jeg ble pågrepet». Byline er nyhetsleder Truls Naas. I artikkelen henvises til podcasten på følgende måte; «I et intervju med «Fengselspodden», forteller hovedmannen bak brannen kort om det som skjedde og hvordan han kom til å gjøre det». Artikkelen lå bak betalingsmur, og var således kun tilgjengelig for Bodø Nus abonnenter.

Saksøkerne ble oppmerksomme på artikkelen samme dag. I e-post neste dag til Bodø Nus daværende vikarierende redaktør, Kent Raor Nybø, skriver saksøkerne følgende:

«Hei.

I går kom jeg og Embla Lillegaard over saken «- kjente på en lettelse da jeg ble tatt» på Bodø Nu sin nettside. Fengselspodden som dere referer til i saken, er et produkt som Embla Lillegaard og jeg har jobbet hardt med å ferdigstille. Det er vår podkast som dere har klipt og limt fra. Ut fra artikkelen kan leseren få inntrykk av at dette er arbeid dere har gjort selv, noe som ikke stemmer. Saken ligger også bak betalingsmur.

Vi reagerer sterkt på at dere verken har kreditert oss eller Nettopp. Det finnes heller ingen dyplenke til produktet. Dere fremstiller det derimot som om det er deres eget produkt, noe vi anser som svært useriøst.

Dette mener vi kunne vært løst på en bedre måte. Hadde dere tatt kontakt med oss på forhånd eller referert bedre, og gjort en egen innsats for å løfte saken, hadde det vært noe helt annet.

Håper dere retter opp i dette og gjennomgår deres rutiner slik at dette ikke skjer igjen.»

Etter saksøkernes henvendelse til Bodø Nu ble følgende tekst lagt til i artikkelen:
«Fengselspodden, «som produseres av journaliststudentene ved Nord universitet».

I brev av 21. desember 2022 anfører advokat Vibeke Lærum, i Norsk Journalistlag, på vegne av saksøkerne, at Bodø Nu ved publiseringen av nyhetsartikkelen om «Mads» har krenket saksøkernes enerett til å råde over sitt verk «Fengslespodden». Det fremmes krav om at ansvarlig utgiver betaler vederlag og erstatning på 60 000 kroner for stofftyveri. Fra brevet hitsettes:

«NJ ber om at Bodø NU fjerner artikkelen inntil det er inngått avtale med opphaverne om rett til bruk av verket. I tillegg kreves det at ansvarlig utgiver NU Publishing AS betaler vederlag for bruken fra artikkelens publisering 29.11.2022 og frem til dags dato, samt erstatning til opphaverne iht. åndsverkloven § 81 annet ledd jf. første ledd. Krenkelsen vurderes som grovt uaktsom fordi opphaverne verken fikk informasjon om avisens publisering av deres verk, samt at opphaverne ikke er kreditert. På grunnlag av dette kreves vederlag og erstatning med et beløp stort NOK 60 000. Beløpet bes betalt til konto nr. 4212.26. 01603 senest innen 10. januar 2023.»

I epost av 22. desember 2022 avvises kravet i sin helhet. Fra e-posten hitsettes:

«Bodø Nu stiller seg uforstående til henvendelsen. Det pekes på at podkasten Fengselspoddens episode, som vi har omtalt, er offentliggjort og åpent tilgjengelig for enhver. Å kunne omtale både podkastens eksistens og gjenfortelle hva som fremkommer i denne er enhver tillatt. Det er i tillegg tillatt å sitere fra et verk i tråd med god skikk og i det omfang formålet tilsier (åvl §29), og det er tillatt å skape nye og selvstendige verk gjennom å benytte eksisterende verk (åvl §6). Den aktuelle episoden av Fengselspodden er et 11 minutters program og intervju med gjerningsmannen i den saken som omtales. Bodø Nu har laget en artikkel som det tar omlag 70 sekunder å lese fra ende til annen, der det dels henvises til hva avisen har skrevet om saken tidligere og dels til det faktum at gjerningsmannen nå for første gang forteller sin historie i den aktuelle podkasten. I avisens artikkel er det gjengitt 5 korte, direkte sitater fra det 11 minutter lange intervjuet med mannen. Vi kan ikke se at vi på noen måte har opptrådt uaktsom ved å videreformidle det nyhetspoenget at mannen for første gang står fram, gjennom å hente noen korte sitater fra podkasten.
[...]

Vi kan som sagt ikke se at det er grunnlag for påstanden om stofftyveri, da vi kun har brukt et offentliggjort program i vår journalistiske omtale, ved å fortelle om dets eksistens og innhold. Vi har ikke offentliggjort verket på nytt eller i strid med opphavernes enerett til å råde over sitt eget verk. Vi har benyttet den samme arbeidsmetodikken som hele norsk presse løpende benytter, gjennom å kunne sitere hverandre og henwise til hverandre. Det er oppsiktsvekkende at NJs advokat mener at en slik journalistisk praksis er å anse som grove krenkelser av opphavsretten. Det er korrekt at vi i første versjon av saken kun henviste til at uttalelsene var hentet fra Fængselspodden, uten å forklare hva det er og hvem som står bak podkasten. Dette ble straks rettet. Vi kan følgelig ikke se at vi ikke har kreditert i tråd med god presseskikk.»

Saksøkerne tar ut stevning 2. februar 2023 med krav om at saksøkte dømmes til å betale vederlag og/eller erstatning til saksøkerne. Det anføres at det foreligger brudd på åndsverkloven, subsidiært markedsføringsloven § 25.

Saksøkte inngir tilsvaret 1. mars 2023 og nedlegger påstand om frifinnelse.

Hovedforhandling ble avholdt 29. august 2023. Det ble avgitt partsforklaring fra Embla Lillegård. Ansvarlig redaktør Simen Persen, avga forklaring som partsvitne for saksøkte. Finn Våga, journalist og tidligere redaksjonssjef i Stavanger Aftenblad, og Arne Jensen, tidligere generalsekretær, nå seniorrådgiver i Norsk redaktørforening avga forklaring som sakkyndige vitner. For øvrig ble det foretatt slik dokumentasjon som fremkommer av rettsboken.

Saksøkerene, Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard, har i det vesentligste anført:

- Podcasten er et åndsverk, jf. åndsverkloven § 2.
- Publiseringen av den aktuelle artikkelen i Bodø Nu medfører en krenkelse av opphavets enerett til å råde over sitt åndsverk, jf. åndsverkloven § 3, herunder enerett til bearbeidelse av eget verk, jf. åndsverkloven § 3 tredje ledd.
- Bodø Nu har ikke skapt et nytt og selvstendig verk iht. åndsverkloven § 6. Selv om artikkelen ikke gjengir podcasten ord for ord, er det likevel så store likheter i form og særtrekk at den må bedømmes som en gjengivelse/bearbeidning av saksøkernes åndsverk. Dette utgjør et inngrep i opphavsretten.
- Ingen av åndsverklovens avgrensingsregler får anvendelse. Artikkelen kan ikke karakteriseres som en nyhetsartikkel. Sitatretten i åndsverkloven § 29 gir ikke rett til å benytte podcasten slik Bodø Nu gjør i sin artikkel. Det foreligger heller ingen avtale med opphaverne om å benytte deres verk.

- Opphaverne har uansett har rett til navngivelse slik god skikk tilsier, jf. åndsverkloven § 5. Selv om Bodø Nu i artikkelen henviste til «Fengselspodden», var ikke opphaverne nevnt ved navn, og det var ingen lenke til publiseringen i Spotify. Uten slik lenke var det umulig for leserne å vite hva «Fengselspodden» er og hvem som er opphavere. Ved googlesøk på «Fengselspodden», var det kun treff på Bodø Nu sin artikkel.
- Inngrepene i saksøkernes rett etter åndsverkloven §§ 3 og 6 gir saksøkerne krav på rimelig vederlag og erstatning jf. åndsverkloven § 81. Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse gir saksøkerne krav på det dobbelte av rimelig vederlag, jf. åndsverkloven § 81 annet ledd.
- Subsidiært anføres at Bodø Nu sin publisering av den aktuelle avisartikkelen er i strid med markedsføringslovens bestemmelser om god forretningsskikk, jf. markedsføringsloven § 25.
- Den omtvistede bruken av podcasten dekker intet annet enn økonomiske behov hos Bodø Nu, på saksøkernes bekostning. Det foreligger ingen beskyttelsesverdig interesse i at Bodø Nu skal ha gratis adgang til å utnytte et verk av denne karakter som saksøkerne har brukt mye tid og ressurser på å skape.
- Selv om det mot formodning skulle eksistere en bransjepraksis for utvidet aksept av sitatbruk mellom etablerte redaksjonelle nyhetsmedier i Norge, kan en slik praksis ikke påberopes som rettsgrunnlag overfor saksøkerne og utnyttelsen av deres podcast.
- Dette gir saksøkerne krav på vederlag og/eller erstatning etter markedsføringsloven, jf. markedsføringsloven § 48b.
- Vederlag og erstatning må fastsettes i samsvar med Norsk Journalistlags veiledende frilanssatser.

Saksøkerens påstand

1. Bodø Publishing AS dømmes til å betale vederlag og/eller erstatning til Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard fastsatt etter rettens skjønn.
2. Bodø Publishing AS dekker Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard sine saksomkostninger med tillegg av lovens rente fra forfall og til betaling skjer.

Saksøkte, Bodø Publishing AS, har i det vesentligste anført:

- Det bestrides ikke at den aktuelle podcast-episoden som sådan inneholder åndsverk etter åndsverkloven § 2.
- Det som utgjør åndsverk i den sammenheng er imidlertid det som saksøkerne selv har skapt, i form av oppbygging av intervjuet (disposisjonen/systematikken på spørsmålene), innholdet i deres egne spørsmål og kommentarer med videre. Selve lydopptaket, som sådant, nyter også vern for produsenten etter åndsverkloven § 20, men denne bestemmelsen er ikke aktuell ettersom Bodø Nu ikke har brukt noen deler av lydopptaket.
- Det er imidlertid under ingen omstendighet slik at innholdet i svarene/ytringene til intervjuobjektet «Mads», utgjør åndsverk som saksøkerne har rettigheter til. Åndsverkloven verner ikke idéer eller informasjon.
- Det står enhver fritt å gjengi hva et intervjuobjekt har uttalt i et annet medium, jf. Grunnloven § 100. Det kan gjøres både i form av ordrette sitater av hva intervjuobjektet har sagt, eller, som hovedsakelig gjort i vår sak, i form av gjengivelser av meningsinnholdet i intervjuobjektets uttalelser.
- En sentral del av pressens oppgave i et demokratisk samfunn er å opplyse om informasjon som kommer frem i andre medier, ettersom det også er en del av det offentlige ordskiftet. Dette gjøres også daglig i pressen; ved at medier i sine nyhetssaker refererer til og gjengir informasjon som fremkommer i andre medier, herunder hva kilder/intervjuobjekter har uttalt til, andre medier.
- Denne praksisen er også forutsatt i pressens egne etiske regler, Vær varsom-plakaten (VVP), der følgende fremgår av punkt 4.4 andre setning: «Det er god presseskikk å oppgi kilden når opplysninger er hentet fra andre medier.»
- Dette ble for øvrig også gjort i aktuelle sak. Det fremgikk klart av Bodø Nus artikkel at gjerningspersonen i den saken som Bodø Nu tidligere hadde dekket redaksjonelt, nå, for første gang, hadde fortalt sin historie i et «intervju med «Fengselspodden»».
- I denne sak, hvor der Bodø Nu ikke har gjengitt noe som utgjør saksøkernes åndsverk etter åndsverkloven, oppstår følgelig heller ikke noe krav til navngivelse (av saksøkerne) etter åndsverkloven § 5. Saksøkernes krav savner derfor ethvert grunnlag i åndsverkloven.

- I den grad retten skulle komme til at deler av gjengivelsen i Bodø Nus artikkel inneholder elementer av noe som i utgangspunktet er saksøkernes åndsverk, anføres det at man likevel er innenfor den frie sitatretten, jf. åndsverkloven § 29, jf. Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10.
- Saksøkernes subsidiære anførsel om at Bodø Nus artikkel utgjør en overtredelse av markedsføringsloven § 25 (om handlinger som er i strid med god forretningsskikk) kan åpenbart ikke føre frem.
- Bodø Nu ikke har gjort annet enn hva som er helt vanlig praksis i bransjen (pressen), godt innenfor ytringsfriheten.
- Saksøkernes erstatningskrav er i alle tilfeller vesentlig høyere enn hva som kan kreves etter gjeldende rett.

Saksøktes påstand

1. Bodø Publishing AS frifinnes.

2. Marie Staberg og Emilie Victoria Rostad Lillegaard pålegges solidarisk å erstatte Bodø Publishing AS' sakskostnader.

Rettens vurdering

Det er enighet mellom partene om at podcasten som sådan er et åndsverk etter åndsverkloven § 2, og at saksøkerne har opphavsretten. Det er heller ingen uenighet om at opphavsretten gir en enerett til å råde over åndsverket jf. åndsverkloven § 3.

Paragraf 3 første ledd gir opphaveren enerett til å råde over verket ved å fremstille eksemplarer av det og å gjøre det tilgjengelig for allmennheten. Dette omfatter gjengivelse av verket i en avis eller på internett, jf. § 3 andre ledd bokstav d.

Hovedregelen er at den som ønsker å gjengi et verk, må få samtykke fra opphaveren eller den som har rettighetene til verket. Rettighetshaveren kan kreve vederlag for bruken. Åndsverkloven kapittel 3 gir imidlertid avgrensingsregler – det vil si regler som på nærmere vilkår begrenser enerettighetene – slik som bl.a. retten til å sitere.

Opphavsretten gjelder bare så langt som den individuelle skapende innsatsen rekker. Ved bruk av utsnitt eller deler av et åndsverk, oppstår det spørsmål om hvor mye som kan gjengis før opphavsretten er overtrådt. I tråd med prinsippet om at beskyttelsen rekker så langt den individuelle skapende innsatsen rekker, må utsnittet i seg selv tilfredsstillende kravet til verkshøyde eller originalitet, for å representere en krenkelse.

Spørsmålet er om Bodø Nu sin artikkel bygger på innhold fra podcasten som er opphavsrettslig vernet.

Det sentrale vilkåret for at det som er skapt, er å anse som et åndsverk, er at det er uttrykk for original og individuell skapende innsats – kravet til verkshøyde.

Et grunnleggende prinsipp er at opphavsretten ikke beskytter ideene bak verket, bare selve uttrykket eller formen det er gitt. Det som har vern er selve fremstillingens disposisjon, struktur og sammenstillingen av podcasten, mens ren gjengivelse av fakta ikke har opphavsrettslig vern. Ved intervjuer kan den kreative innsatsen også ligge i spørsmålene, og journalistens mellomliggende kommentarer, og i selve utvelgelsen av hva som skal med av den intervjuedes uttalelser. Normalt vil det være den intervjuede som har opphavsretten til sine uttalelser. Som utgangspunkt står det også enhver fritt å gjengi hva et intervjuobjekt har uttalt i et annet medium, jf. Grunnloven § 100 (ytringsfriheten).

Det er ikke bare fremstilling av identiske eksemplarer som er beskyttet, men også fremstilling av verket i endret skikkelse. Det følger direkte av lovens ordlyd jf. åndsverkloven § 3 fjerde ledd. Dette betegnes gjerne som at opphaveren har et etterligningsvern. Men dette er ikke til hinder for at verket brukes til frembringelse av et nytt selvstendig åndsverk, jf. åndsverkloven § 6 annet ledd.

Ved spørsmål om det foreligger et opphavsrettslig inngrep, må det foretas en sammenligning av verkene. Sentrale momenter vil være hvor store likhetstrekkene er, og om det er essensielle vernede elementer i det opprinnelige verket, som kan gjenfinnes i det andre verket.

Saksøkerne har under hovedforhandlingen lagt frem to hjelpedokumenter som består av hhv. en kopi av avisartikkelen og et transkribering av podcasten, hvor saksøkerne har markert det som anføres å være vernede elementer. Saksøkerne har anført at artikkelen er en rettsstridig bearbeidelse av podcasten.

Det anføres at likheten bl.a. består av:

- 1) ord, deler av setninger/utsagn fra podcasten som går igjen i avisartikkelen.
- 2) utsagn i avisartikkelen, som er fremstilt som sitater fra «Mads», men hvor informasjon er hentet fra podcastens fortellerstemme.
- 3) et sted hvor det er benyttet samme fortellergrep – hvor man både i podcasten og avisartikkelen skifter fra preteritum form til presens form.

Det er innledningsvis således et spørsmål om hvilke elementer av podcasten som er vernet. Dernest må retten ta stilling til om de opphavsrettslig beskyttede elementene i podcasten gjenfinnes i Bodø Nus artikkel.

Det kreves ikke at det er foretatt ordrette gjengivelser fra podcasten. Det avgjørende er om de individuelle trekk som beskyttelsen er knyttet til, går igjen på en slik måte at verket kan sies å ha bevart sin identitet, jf. Rognstad, Opphavsrett (2009), op. cit. side 138. Det må således foretas en helhetsvurdering.

Når det gjelder ord og deler av setninger som går igjen i avisartikkelen dreier dette seg bl.a. om faktaopplysninger som Bodø Nu også tidligere har gjengitt. Retten viser til at Bodø Nu hadde omtalt brannen og den påfølgende straffesaken i flere tidligere artikler, og at den omstridte artikkelen også henviser til dette. Dette er opplysninger om hvor og når brannen fant sted, hvordan brannen startet, hvor store verdier som gikk tapt og at «Mads» ble dømt til fem og seks måneders fengsel. Videre er det både i podcasten og artikkelen vist til at gjerningspersonen var på rømmen i to måneder før han ble tatt, og at han ble lagt i kunstig koma. Selv om faktaopplysninger ikke har opphavsrettslig vern vil måten de er presentert på, utvalget og sammensetningen kunne være vernet.

I artikkelen henvises til at «Mads» forteller om hva som skjedde i et intervju med «Fengslespodden». Deretter gjengis meningsinnholdet i flere av uttalelsene fra «Mads». I podcasten er det til dels fortellerstemmen som kommer med disse opplysningene, mens det i avisartikkelen er fremstilt som om alt er sitater fra «Mads». I artikkelen fremstilles for eksempel følgende som et sitat fra «Mads»: «Jeg kjente på en lettelse da jeg ble pågrepet». Dette angivelige sitatet er hentet fra podcastens fortellerstemme, som i podcasten uttaler at: «(...) kjente Mads på en lettelse da han først ble pågrepet og satt i fengsel». Det angivelige sitatet var også tittelen på artikkelen. Et annet eksempel er hvor fortellerstemmen kommer med følgende spørsmål til «Mads»: «(...) i høysikkerhetsfengselet i Bodø har han fått god tid til å reflektere over de tidligere valgene han har tatt. Men hva er det egentlig som har vært det verste?». Dette fremstilles i podcasten som følgende sitat fra «Mads»: «Om hvem det er verst for?» Omtrent midt i artikkelen er det også benyttet samme fortellergrep som i podcasten (ved å bytte verbform) for å skape effekt.

Innholdet i svarene som intervjuobjektet «Mads» ga blir som utgangspunkt likevel ikke i seg selv et åndsverk som saksøkerne har rettigheter til. Men i dette tilfellet dreier det seg om mer enn en gjengivelse av «Mads» svar. I podcasten har fortellerstemmen, satt svarene sammen i et system, hvor noen av svarene formidles via fortellerstemmen hvoretter dette følges av bolker hvor «Mads» selv forteller. Det er således ikke bare sitert fra gjerningspersonens uttalelser, men også fra fortellerstemmens utvalgte gjengivelser av hva «Mads» har fortalt under intervjuet, som dannet grunnlaget for podcasten. I podcasten hadde saksøkerne valgt å anonymisere gjerningspersonen, ved å gi ham navnet «Mads».

Dette er også gjenbrukt i artikkelen, hvilket ikke var nødvendig for å fremme det man ønsket å formidle.

Spørsmålet blir da om helhetsinntrykket av artikkelen i så stor grad bygger på en kopiering av podcasten, at det innebærer en krenkelse av opphavsretten.

Retten har vært i tvil om resultatet. Tvilen er knyttet til at det et intervjuobjekt har uttalt, i et annet medium i samsvar med alminnelig praksis (jf. Grunnloven § 100) kan gjengis i pressen, og at artikkelen ut fra det opplyste består av ca. 3 800 tegn, mens hele podcasten er på omkring 10 000 tegn. Tvilen har også vært knyttet til om måten det er sitert på i vår sak er innenfor eller utenfor det som anses som vanlig praksis for sitat i presse og kringkasting.

Retten har likevel kommet til at artikkelen har for store likhetstrekk med den opprinnelige saken. Dette da hele artikkelen, med unntak av innledningen, bygger på å gjengi stoff fra fortellerstemmen og svarene som «Mads» har gitt i podcasten. I artikkelen er sitater blandet sammen med referat fra fortellerstemmen, og det er lagt inn sitater som angivelig skal være «Mads» uttalelser. Selv om teksten i artikkelen er noe omskrevet, og rekkefølgen er endret, sammenliknet med podcastens oppbygging, er teksten lett gjenkjennelig. Ord og uttrykk i podcasten går også igjen i artikkelen slik at man gjenkjenner formuleringer.

Saksøkerne hadde foretatt et utvalg av hva som skulle være med i podcasten, og hvorledes dette skulle fremstilles. Det vises til deres forklaringer, samt dokumentasjonen som er fremlagt om redigeringsarbeid som ble foretatt etter intervjuet, herunder kjøreplan og notater fra redigeringsarbeid. Den kreative innsatsen ligger i både i utvelgelsen og oppbyggingen av intervjuet. Selv om det er akseptert med ustrakt gjengivelse av informasjon fra andre mediers saker, kan det ikke bare «klippes tekst» på en slik måte at det krenker opphavspersonen individuelle skapende innsats.

Retten kan videre ikke se at Bodø Nus bruk av podcasten hjemles i avgrensingsreglene i åndsverklovens kapittel 3.

Sitatretten (åndsverkloven § 29) gir rett til å sitere fra et beskyttet verk («i samsvar med god skikk og i den utstrekning formålet betinger»), uten å innhente samtykke fra rettighetshaver først. I dette tilfellet er rettens konklusjon at det er inntatt mer enn hva som lovlig kan siteres etter åndsverkloven § 29. Etter rettens syn er sitatrettens grenser overskredet slik at man i realiteten har tilegnet seg «frukter av andres arbeid», jf. rettens samlende vurdering ovenfor. Dette er ikke i tråd med god skikk. Før øvrig var saksøkerne heller ikke kreditert i tråd med god skikk. Det var ikke forklart hva slags podcast «Fengslespodden» var eller inntatt noen lenke. Dette kom først på plass etter at saksøkerne tok kontakt med Bodø Nu.

Retten anser heller ikke at nyhetsunntaket i åndsverkloven § 36 «[g]jengivelse av verk ved medias omtale av dagshending» kommer til anvendelse. Gjerningspersonens uttalelser i portrettintervjuet er etter rettens oppfatning ikke en dagsaktuell sak i lovens forstand. Retten viser til at «[b]egrunnelsen for bestemmelsen er pressens behov for å kunne gjengi verk på kort varsel, noe som gjør innhenting av forhåndssamtykke upraktisk.» jf. Prop. 104 L (2016–2017) side 148. Dette var ikke tilfellet her.

På bakgrunn av rettens konklusjon ovenfor, er det ikke nødvendig for retten å ta stilling til hvorvidt Bodø Nus handlemåte rammes av markedsføringsloven.

Vederlag og erstatning

Spørsmålet er etter dette hva som utgjør et rimelig vederlag for bruken, samt erstatning for skade som følge av overtredelsen etter åndsverkloven § 81 første ledd a).

Saksøkerne har ikke sannsynliggjort at det foreligger noen skade, slik at det kun er grunnlag for å fastsette et rimelig vederlag.

Hva som utgjør «rimelig vederlag» skal etter forarbeidene Prop. 104 L (2016-2017) side 285 og 343 avgjøres ut ifra omfanget av bruken, den økonomiske verdien for overtrederen, vanlig bransjestandard eller praksis og andre konkrete forhold. Dersom bransjestandard eller praksis ikke gir veiledning, skal vederlaget fastsettes på grunnlag av en skjønnsmessig vurdering av hva som ut fra rettighetens verdi utgjør et rimelig vederlag for bruken. Vederlaget skal ikke settes lavere enn det beløpet overtrederen hadde måttet betale i vederlag hvis han hadde inngått en avtale om bruk i samme omfang som det overtredelsen gjelder. Det skal ikke tas hensyn til andre omstendigheter ved overtredelsen, slik som overtreders skyldgrad, fortjeneste e.l.

Saksøkerne har tatt utgangspunkt i Norsk Journalistlags veiledende frilanssatser for reportasje i radio, med følgende satser:

Ferdigredigert reportasje	13 910	Anslått arbeidstid 2 dager
Ferdigredigert featurereportasje	22 240	Anslått arbeidstid 4 dager
Dagshonorar (7,5 timer)	6 960	
Lengre oppdrag	5 550	Pris pr. dag

Saksøkerne har forklart at de brukte 8-9 dager hver på å produsere podcasten og at vederlaget bør ligge på omkring 15 000 for hver av dem.

Retten mener at Norsk Journalistlags veiledende frilanssatser ikke kommer til anvendelse her. Disse gjelder organiserte frilansjournalister med mer enn 10 års ansiennitet. Saksøkerne er studenter, som laget podcasten som en del av sitt studiearbeid, slik retten

oppfattet det. Deres erfaring og kompetanse kan ikke sammenlignes med erfarne journalister.

Dersom det ikke er mulig å fastsette et vederlag ut fra bransjestandarder eller praksis, må vederlaget settes ved en skjønnsmessig vurdering, hvor det vektlegges hva som utgjør et rimelig vederlag i lys av rettighetens verdi. Ved vurderingen har retten også sett hen til at artikkelen pr 10. mars 2023 hadde hatt 834 leserklikk, hvorav alle var faste abonnenter i Bodø Nu.

Samlet sett finner retten, ut fra omstendighetene i saken, at 10 000 kroner et rimelig vederlag for bruken av podcasten, dvs. 5 000 kroner til hver av saksøkerne.

Saksøkerne har videre anført at det grunnlag for dobbelt vederlag etter åndsverkloven § 81 annet ledd. Bestemmelsen lyder:

«Er det handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, skal overtrederen, dersom den forurettede krever det og i den grad det ikke fremstår som urimelig, i stedet for vederlag og erstatning fastsatt etter første ledd, betale det dobbelte av rimelig vederlag for bruken.»

I prp. nr. 104 L (2016-2017) side 345 flg. fremgår det om bestemmelsen:

«Begrepene forsettlig og grovt uaktsomt har samme innhold som i den alminnelige erstatningsretten. Grensen mellom grov uaktsomhet og simpel uaktsomhet vil være avgjørende for om vederlag kan fastsettes etter andre ledd. Skillet mellom grov og simpel uaktsomhet må trekkes på grunnlag av i hvilken grad overtrederens opptreden avviker fra en vanlig forsvarlig handlemåte. For å kunne karakterisere en handlemåte som grov uaktsom må den skille seg markant fra vanlig forsvarlig adferd.»

Retten mener at journalisten i Bodø Nus handlemåte er åpenbart dårlig håndverk, og at han har opptrådt uaktsomt, men retten kan ikke se at han har handlet grovt uaktsomt. Journalistens utførelse av arbeidet kan ikke karakteriseres som et markant skille fra vanlig forsvarlig adferd. Det er da ikke grunnlag for kravet om dobbelt vederlag.

Sakskostnader

Etter tvisteloven § 20-2 skal den part som får «medhold fullt ut eller i det vesentlige» få erstattet sine sakskostnader, jf. bestemmelsens første og annet ledd.

Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard, har fått medhold i at publiseringen av artikkelen i Bodø Nu medfører en krenkelse av deres enerett til å råde over podcasten. De har ikke fått medhold i at det var grunnlag for dobbelt vederlag etter åndsverkloven § 81, annet ledd.

Det sentrale tvistetemaet i saken har vært om Bodø Nu sin artikkel bygger på innhold fra podcasten som er opphavsrettslig vernet. Det er blitt viet klart mest tid under hovedforhandlingen, og det samme må gjelde for de forberedelser som partene har lagt ned. Saksøkerne hadde også nedlagt påstand om at vederlag skulle fastsettes etter rettens skjønn. På denne bakgrunn mener retten at de har vunnet saken i det vesentlige. Saksøkerne har da krav på å få dekket sine sakskostnader av Bodø Publishing. Retten kan har vurdert og kommet til at det ikke foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig å fritta Bodø Publishing helt eller delvis for erstatningsansvaret, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Advokatfullmektig Mads Backer-Owe har fremlagt et krav om dekning av salærutgifter på 106 000 kroner eksklusive merverdiavgift. Det er opplyst at advokatene i norsk Journalistlag ikke er merverdiavgiftspliktige. I tillegg kreves dekket utgifter, herunder reise- og oppholdsutgifter for saksøkerne Staberg og Lillegaard (til sammen 9 986 kroner) samt reiseutgifter til vitne Finn Våga (7 549 kroner) og rettsgebyr.

Etter dette dømmes Bodø Publishing til å dekke Staberg og Lillegaard samlede saksomkostninger på 123 535 kroner. I tillegg kommer rettsgebyret som betales av Bodø Publishing etter faktura fra retten.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er andre berammelser og dommeren arbeidsmengde.

DOMSSLUTNING

1. Bodø Publishing AS betaler 5 000 – femtusen – kroner i vederlag til Marie Staberg innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
2. Bodø Publishing AS betaler 5 000 – femtusen – kroner i vederlag til Embla Victoria Rosted Lillegaard innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.
3. Bodø Publishing AS dømmes til å betale 123 535 – etthundreogtjuetretusenfemhundreogtrettifem – kroner i saksomkostnader til Marie Staberg og Embla Victoria Rosted Lillegaard innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom. I tillegg kommer rettsgebyret som betales av Bodø Publishing etter faktura fra retten.

Retten hevet

Torild Margrethe Brende

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klar sannsynlighetsovervekt for at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 250 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 250 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling dersom anken ikke reiser spørsmål av betydning utover den aktuelle saken, og heller ikke andre hensyn taler for at anken bør prøves. Anken kan også nektes fremmet dersom den reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.